

Etkinlikler - Çağdaş Türkiye Tarihi Seminerleri 2008-2009

● **18 Ekim 2008** - Prof. Dr. Ahmet Makal

Türkiye'de Çok Partili Dönemde Çalışma İlişkileri: 1946-1963

Ahmet Makal'ın Türkiye'de çalışma ilişkilerinin uzun dönemli gelişimini konu alan "üçlemesinin 2003 Sedat Simavi Sosyal Bilimler Ödülü'ne değer görülen son kitabında; 1946'da çok partili siyasal yaşama geçişle başlayan, Demokrat Parti iktidarıyla devam eden ve 27 Mayıs İhtilali'nin getirdiği Anayasa ve çalışma yasalarıyla sona eren dönem ele alınıyor. Dönem tarihinin "çalışma" ekseninden bakan eserde, çalışma ilişkileri bütünsel bir tarih anlayışı içerisinde; siyasi, iktisadi ve toplumsal temeller üzerinde değerlendirilirken; gelişmelerin içsel ve dışsal dinamikleri de çözümlenmeye çalışılıyor. Bu çerçevede kitap, Türkiye'de siyasi, iktisadi ve toplumsal tarih yazımına da yeni bağlantılar ve açılımlar sunuyor. Kitaptaki önemli konu başlıkları arasında, tarım ve sanayi kesimlerinde yaşanan iktisadi dönüşümler ve sosyal boyutları, ücretlilik ilişkisi ile iş hukuku ve sendikal yaşamın gelişmesi, ücretler ve çalışanların yaşam koşulları, sosyal güvenlik alanındaki gelişmeler yer alıyor.

● **15 Kasım 2008** - Prof. Dr. Ayşe Buğra

Kapitalizm Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika

Tek parti döneminin hayırseverlik, anlayışı; "yardımı hak eden" ve "etmeyen" yoksullar ayrımı... İkinci Dünya Savaşı sonrasında sosyal politikanın kurumlaşması... 1980 sonrası: Sosyal refah rejiminin çözümlüğü; Fakir Fukara Fonu, Yeşil Kart... AKP döneminin muhafazakâr liberalizmi ve hayırseverliğin "dönüşü"... Ayşe Buğra kitapta, Türkiye'deki sosyal politika tarihinin ve tartışmalarının eleştirel bir analizine yöneliyor. Bunu, yoksulluğa yaklaşım konusunda, 16. yüzyıldan itibaren kapitalizmin gelişmesine refakat etmiş olan iki yaklaşımın mücadelesi bağlamında yapıyor. Değerler sisteminin merkezine çalışmayı koyan ilk yaklaşım, kamu kaynaklarının sosyal amaçlarla kullanımı konusunda kuşkuçudur ve yoksulluğu, yoksulu suçlayarak açıklama imkânını tükettiğinde, hayırseverliği vurgular. Hak temelli ikinci yaklaşım ise toplumu emek piyasasının önüne koyar ve yoksulluğu politik bir sorun olarak ele alır. İki yaklaşım arasındaki mücadele, kapitalizmi saf haliyle korumaya çalışanlarla onu "başka bir şey"e dönüştürmeye çalışanlar arasındaki mücadeledir aslında... Kitabın en önemli katkısı, bu mücadele ekseninde, Türkiye'de devlet-toplum ilişkilerinin cumhuriyet tarihi boyunca geçirdiği evrime yeni bir bakış açısı getirmesidir.

● **20 Aralık 2008** - Prof. Dr. Nurhan Yentürk

Körlerin Yürüyüşü: Türkiye Ekonomisi ve 1990 Sonrası Krizler

Prof. Dr. Nurhan Yentürk, kitapta yer alan makalelerinde, Türkiye ekonomisinde 1990'lı yıllar boyunca krizle birlikte uygulanan ekonomi politikalarının teorik temellerini, yönetim biçimleriyle ekonomik yapıda ortaya çıkan değişiklikleri ve bunların yaşanan krizler üzerindeki etkilerini ele alıyor. Yazar Türkiye ekonomisinin tarihini, bir krizden diğerine geçiş süreci olarak inceliyor ve bu anlamda ekonomi tarihini bir çeşit "ekonomik krizler tarihi" olarak adlandırıyor. Makalelerinde, IMF politikalarının iktisadi temelleriyle sonuçlarını, 1990'lı yıllarda gelişmekte olan ülkelerde görülen ekonomik gelişmelerin özelliklerini ve Türkiye'deki ekonomik yapı ile uygulanan ekonomi politikalarının sonuçlarını irdeliyor. Krizlerin ortaya çıkış nedenleriyle bunlara karşı başvurulabilecek politikaların yanı sıra finansal küreselleşmenin yatırımlar üzerindeki olumsuz etkilerini aşgariye indirecek alternatif çözüm önerileri getiriyor. Yentürk, kitabın devamı niteliğindeki iki makale çerçevesinde, imalat sanayisinin durumunu ve rekabet gücünü de değerlendiriyor.

● **17 Ocak 2009** - Doç. Dr. Mesut Yeğen

Müstakbel Türk'ten Sözde Vatandaş: Cumhuriyet ve Kürtler

Kitapta, Türkiye siyasetinin temel aktörlerinin Kürt meselesini nasıl, hangi kavramlar aracılığıyla algıladığı inceleniyor. Türk milliyetçiliğinin farklı versiyonları, Türk solu, bürokrasi, siyasi partiler ve sıradan yurttaşlar, Kürt meselesini nasıl görüyor? Kitapta yer bulan yazılar, bu ortak soruya yanıt vermeye çalışıyor. Çalışmanın merkezi iddiası ise şu: Kürt meselesine dair toplam algıda büyük bir değişiklik ihtimali belirmiştir. Bu iddiaya göre, Türkiye siyasetinin temel aktörleri, Kürt yurttaşları neredeyse bütün bir cumhuriyet dönemi boyunca esas olarak müstakbel-Türkler olarak algılamış ve Kürt meselesinin asimilasyon üzerinden çözülebileceğine iman etmişken, son birkaç yılda bu algının ve inancın giderek zayıfladığını gösteren işaretler ortaya çıktı. Kürtlerin müstakbel-Türkler olduğuna dair inancın bugün eskisi kadar güçlü olmadığını savunan çalışma, algı değişikliğinin Kürt yurttaşların tecrübe ettikleri yurttaşlık pratiklerinde de bir değişikliğe yol açmasının muhtemel olduğunu savunuyor.

● **21 Şubat 2009** - Yaprak Zihniolu

Kadinsız İnkılap: Nezihe Muhddin, Kadınlar Halk Fırkası, Kadın Birliği

Tek parti döneminin hayırseverlik, anlayışı; "yardımı hak eden" ve "etmeyen" yoksullar ayrımı... İkinci Dünya Savaşı sonrasında sosyal politikanın kurumlaşması... 1980 sonrası: Sosyal refah rejiminin çözümlüğü; Fakir Fukara Fonu, Yeşil Kart... AKP döneminin muhafazakâr liberalizmi ve hayırseverliğin "dönüşü"... Ayşe Buğra kitapta, Türkiye'deki sosyal politika tarihinin ve tartışmalarının eleştirel bir analizine yöneliyor. Bunu, yoksulluğa yaklaşım konusunda, 16. yüzyıldan itibaren kapitalizmin gelişmesine refakat etmiş olan iki yaklaşımın mücadelesi bağlamında yapıyor. Değerler sisteminin merkezine çalışmayı koyan ilk yaklaşım, kamu kaynaklarının sosyal amaçlarla kullanımı konusunda kuşkuçudur ve yoksulluğu, yoksulu suçlayarak açıklama imkânını tükettiğinde, hayırseverliği vurgular. Hak temelli ikinci yaklaşım ise toplumu emek piyasasının önüne koyar ve yoksulluğu politik bir sorun olarak ele alır. İki yaklaşım arasındaki mücadele, kapitalizmi saf haliyle korumaya çalışanlarla onu "başka bir şey"e dönüştürmeye çalışanlar arasındaki mücadeledir aslında... Kitabın en önemli katkısı, bu mücadele ekseninde, Türkiye'de devlet-toplum ilişkilerinin cumhuriyet tarihi boyunca geçirdiği evrime yeni bir bakış açısı getirmesidir.

● **21 Mart 2009** - Doç. Dr. Asım Karaömerlioğlu

Orda Bir Köy Var Uzakta: Erken Cumhuriyet Döneminde Köycü Söylem

Köy ve köylü romantizmi, Türkiye'de cumhuriyet'in inşa döneminin muteber temalarından biriydi. Asım Karaömerlioğlu, bu romantizmin arkasını kurcalıyor. Cumhuriyet elitinin, bir yandan sanayileşmenin ve kentleşmenin sonuçlarından duyduğu endişe sebebiyle köylüyü köyde tutmaya dönük yollar ararken; diğer yandan da köylülerin özerk bir inisiyatif geliştirmesine mahal vermek istemediğini gösteriyor. Yazara yol gösteren kritik soru şu: "Uzun 20. yüzyılda, neden Türkiye'de köylülük özellikle uzun sürdü?" Tek Parti rejimi boyunca köye ilişkin üretilmiş fikirler, politika ve projeler, bu eleştirel bakış ışığında irdeleniyor. Kitapta; "köycü" yazar ve ideologların fikirleri, halkçı ideolojinin köycülükle eklenme tarzı ve Halkevleri'nin köycülük faaliyetleri, "meşhur" Köy Enstitüleri olayı, toprak reformu girişimleri ve tartışmaları ele alınıyor. İnceleme, dönemin önemli edebiyatçılarından Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Sabahattin Ali ve Mahmut Şevket Esenalın eserlerinden köy ve köylü imgelerinin taranmasıyla zenginleşiyor.

Karaömerlioğlu, farklı sanayileşme ve modernleşme düzeyindeki iki ülkeye, Bulgaristan ve Almanya'daki köycülük akımlarına bakarak; bütün dünyada tarımsal yapıların çözümlenmesinin sarsıcı etkilerinin yaşandığı bir tarihsel kesitte, Cumhuriyet Türkiye'sinde köy ve köylülük meselesini, mukayeseli olarak ele alıyor.

● **18 Nisan 2009** - Yard. Doç. Dr. Hüseyin Sadoğlu

Türkiye'de Ulusçuluk ve Dil Politikaları

Hüseyin Sadoğlu, kitabında, farklı evrelerde Türk ulusçuluğunun Türkçe ve diğer etnik dillerle ilişkisini, ulusçuluk teorileri bağlamında, Batı Avrupa deneyimiyle karşılaştırarak irdeliyor. 1839'dan 1950'ye uzanan görelili uzun zaman dilimi içerisinde Osmanlıcılık, İşlâmcılık ve Türkçülük gibi farklı bütünleşme stratejilerinin dil politikalarını, kültürel Türkçülüğün oluşumunda Türkçenin rolünü, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün vatandaşlarına Türkçeyi yaygınlaştırma çabalarını ve Tek Parti Dönemi'nin "Öztürkçeci" politikalarına karşı kültürel muhafazakârlığın direnişini konu ediyor. Sonuçta Türkiye'nin geçen asırda yaşadığı büyük dilsel dönüşümün, ulusçu ve modernleşmeci saikler eşliğinde geniş bir değerlendirmesini sunuyor.

● **23 Mayıs 2009** - Doç. Dr. Mesut Yeğen

Müstakbel Türk'ten Söзде Vatandaş: Cumhuriyet ve Kürtler

Türkiye siyasetinin temel aktörlerinin Kürt meselesini nasıl, hangi kavramlar aracılığıyla algıladığını inceliyor. Türk milliyetçiliğinin farklı versiyonları, Türkiye solu, bürokrasi, siyasi partiler ve sıradan yurttaşlar Kürt meselesini nasıl görüyor? Kitapta yer bulan yazılar bu ortak soruya yanıt vermeye çalışıyor.

Çalışmanın merkezi iddiası ise şudur: Kürt meselesine dair toplam algıda büyük bir değişiklik ihtimali belirdi. Bu iddiaya göre, Türkiye siyasetinin temel aktörleri, neredeyse bütün bir cumhuriyet dönemi boyunca Kürt yurttaşları "müstakbel- Türkler" olarak algılamış ve Kürt meselesinin de asimilasyon üzerinden çözülebileceğine iman etmişken, son birkaç yılda bu algının ve inancın giderek zayıfladığını gösteren işaretler ortaya çıktı. Kürtlerin müstakbel-Türkler olduğuna dair inancın bugün eskisi kadar güçlü olmadığını savunan çalışma, bu algı değişikliğinin, Kürt yurttaşların tecrübe ettikleri yurttaşlık pratiklerinde de bir değişikliğe yol açmasının muhtemel olduğunu savunuyor.